

An Bhruiséil, 27 Bealtaine 2026
(OR. en)

9146/26
ADD 1

Comhad Idirinstitiúideach:
2025/0571(APP)

CADREFIN 211
FIN 662
POLGEN 118

NÓTA

ó:	Ardrúnaíocht na Comhairle
chuig:	Coiste na mBuanionadaithe/An Chomhairle
Ábhar:	Creat Airgeadais Ilbhliantúil (2028-2034) – <i>Díospóireacht bheartais</i> – <i>Ráiteas ón mBulgáir, ón tSeicia, ón Eastóin, ón nGréig, ón Spáinn, ón gCróit, ón Ungáir, ón Iodáil, ón Liotuáin, ónLaitvia, ó Mhálta, ón bPolainn, ón bPortaingéil, ón Rómáin, ón tSlóivéin, ón tSlóvaic</i>

Dearbhú Comhphárteach maidir le Creat Airgeadais Ilbhliantúil 2028-2034 ó Chairde an Chomhtháthaithe (BG, CZ, EE, EL, ES, HR, HU, IT, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SI, SK)

Is é Creat Airgeadais Ilbhliantúil (CAI) 2028-2034 an ionstraim straitéiseach chun ár gcuspóirí coiteanna agus an fhís uailmhianach maidir le todhchaí an Aontais a bhaint amach. **Chun Eoraip níos iomaíche, níos rathúla, níos láidre agus níos sábháilte a bhaint amach, tá gá le maoiniú leordhóthanach a bheidh ag teacht lenár n-uailmhian pholaitiúil agus a bheidh curtha in oiriúint don réaltacht gheopholaitiúil nua.**

Ní mór don chéad CAI eile leanúint d'**acmhainní leordhóthanacha a áirithiú do bheartais a eascraíonn as oibleagáidí an Chonartha, amhail an Beartas Comhtháthaithe, an Comhbheartas Talmhaíochta (CBT) agus an Comhbheartas Iascaigh (CBI)**, beartais a bhfuil ról bunúsach acu maidir le cóineasú, fás eacnamaíoch agus slándáil bia a chur chun cinn. An tráth céanna, ba cheart don chéad CAI eile a bheith thaca chun **tacú le borradh a chur faoi uathriail straitéiseach an Aontais agus leanúint d'iomáíochas**, aistriú aeráide agus digiteach, slándáil agus cosaint, táirgiúlacht agus nuálaíocht **an Aontais** a neartú agus ba cheart dó bonn láidir a áirithiú do Mhargadh Aonair lán-chomhtháite. Ní mór dó **freagairt** freisin **do dhúshláin nua** amhail rioscaí slándála, suaití sa trádáil dhomhanda, an t-aistriú fuinnimh agus an tslándáil, an imirce, rud a léiríonn an staid gheopholaitiúil. Dá bhrí sin, is é méid CAI mar atá molta ag an gCoimisiún mar bhonn chun plé a dhéanamh ar conas aghaidh a thabhairt go héifeachtach ar riachtanais airgeadais an Aontais.

Sa togra ón gCoimisiún, is iad an Beartas Comhtháthaithe, CBT agus CBI an t-aon trí bheartas a bhfuil laghdúithe i dtéarmaí réadacha le sárú acu, in ainneoin an mhéadaithe fhoriomláin ar mhéid an CAI nua. Cuireann na beartais sin go mór le príomhchuspóirí an Aontais agus tá a gcuspóirí atá bunaithe ar na Conarthaí go hiomlán ábhartha i gcónaí. **Is iad an Beartas Comhtháthaithe agus CBT na beartais is feiceálaí de chuid an Aontais do shaoránaigh an Aontais.**

Sa chomhthéacs sin, **iarraimid go méadófaí leithdháiltí na mBallstát faoi Cheannteideal 1 do na beartais atá bunaithe ar na Conarthaí.**

Ba cheart go leanfadh na Ballstáit de bheith lánfhreagrach as clársceidealú na leithdháiltí sin go háirithe ag tús na clárthréimhse agus ag an athbhreithniú meántéarma. Níor cheart tionchar a bheith ag an sásra stiúrtha atá beartaithe ar shainchumais chlársceidealaithe na mBallstát. Cé gur féidir le hionstraimí bainistíochta comhroinnte cur leis an gcreat tagartha atá beartaithe, níor cheart go dtiocfadh oibleagáidí as moltaí ar bhonn córasach, ós rud é go mbeadh sé contrártha do phrionsabal na bainistíochta comhroinnte agus don chur chuige áitbhunaithe.

Chun a áirithiú go mbainfear úsáid éifeachtach as cistí an Aontais sa bhainistíocht chomhroinnte, tá **coinníollacha cur chun feidhme réalaíocha fabhracha ríthábhachtach** chun tacú le hinfheistíochtaí fadtéarmacha agus le caiteachas ar ardchaighdeán. Chuige sin, ní mór **riail N+ 3 a choinneáil** maidir le saoradh, próifílí cothroma gealltanais agus íocaíochta, chomh maith le rátaí leordhóthanacha **réamh-mhaoinithe agus cómhaoinithe an Aontais do bhearta CBT agus CBI, don Bheartas Comhtháthaithe lena n-áirítear infheistíochtaí an Chiste Comhtháthaithe** agus cistí **Gnóthaí Baile**. Ag an am céanna, níor cheart uirlis ghéarchéime chórasach a dhéanamh den Bheartas Comhtháthaithe, a chuirfí in ionad ionstraimí eile de chuid an Aontais chun na críche sin: ba cheart an cúlchiste 10% atá beartaithe le haghaidh géarchéimeanna a laghdú; ba cheart ath-chlársceidealú na mbearta leanúnach sa Phlean a bheith ina rogha dheonach do na Ballstáit i gcónaí, agus rochtain ar an gcúlchiste le haghaidh géarchéimeanna agus ar Shaoráid an Aontais á háirithiú ag an am céanna. Ina theannta sin, ba cheart cistiú iomchuí, urraithe a thabhairt don Bheartas Comhtháthaithe do gach catagóir réigiúin.

Tacaímid leis an mbéim atá á leagan i g**Ceannteideal 2** ar an **iomaíochas**. A mhéid a bhaineann leis an **gCiste Eorpach um Iomaíochas (CEI)**, aithnímid a **lárnaí atá phrionsabal an bharr feabhais agus an gá atá ann é a fhiosrú go hiomlán ar fud an Aontais**. Dá bhrí sin, ní mór rochtain éifeachtach chuimsitheach a áirithiú chun **an t-iomaíochas foriomlán a neartú ar fud an Aontais**. Chun rannpháirtíocht a mhéadú agus fothú acmhainneachta a chothú ar fud an Aontais, ba cheart bearta sonracha a thabhairt isteach chun feabhas a chur ar an rochtain atá ag eintitis ag a bhfuil níos lú taithí ar ghlaonna iomaíocha, agus **béim ar leith á leagan ar FBManna**, cnámh droma gheilleagar an Aontais. Ina theannta sin, ba cheart **coinníollacha cur chun feidhme níos fabhraí**, amhail ráta cómhaoinithe 85 % an Aontais do na Ballstáit ag a bhfuil OIN *per capita* faoi bhun mheán AE27, a áirithiú freisin don **tSaoráid um Chónascadh na hEorpa**, i bhfianaise a mhéid a rannchuidíonn sí leis an Margadh Aonair a ghíaráil agus le hathléimneacht an Aontais a chothú.

Tá cairde an Chomhtháthaithe sásta plé a dhéanamh ar thograí le haghaidh **acmhainní dílse nua** a laghdódh go héifeachtach an brú ar bhuiséid na mBallstát. Ní mór an plé sin a nascadh leis an gcaibidlíocht fhoriomlán maidir le CAI. **Ní mór aon acmhainní dílse nua a bheith fíor, cothrom, simplí agus gan a bheith cúlchéimnitheach.**

Ní mór deireadh a chur le lacáistí atá nasctha leis an acmhainn dhílis atá bunaithe ar OIN¹ – níl aon réasúnaíocht pholaitiúil ná eacnamaíoch ann chun iad a thabhairt isteach arís ar thaobh an ioncaim de bhuiséad an Aontais. Níor cheart neamhaird a thabhairt ar bhreisluach an mhargaidh aonair agus an Aontais ina iomláine, ná ar éifeachtaí iarmharta bhuiséad an Aontais.

Ba cheart féachaint ar **scéim aisíocaíochta níos céimsí de Next Generation EU agus iasachtaíocht chomhpháirteach nua le haghaidh tacaíocht iasachta** (amhail Catalyst Europe) mar roghanna chun infheistíochtaí agus earraí poiblí Eorpacha atá riachtanach don uathriail straitéiseach fhadtéarmach a mhaoiniú, lena n-áiríteofar gur féidir le CAI aghaidh a thabhairt go héifeachtach ar dhúshláin agus ar thosaíochtaí athraitheacha an Aontais.

Tá cairde an Chomhtháthaithe faoi réir le rannhuidiú ar bhealach cuiditheach chun teacht ar chomhréiteach cothrom a rachaidh chun tairbhe don Aontas Eorpach ar fad. Is é an cuspóir comhroinnte atá againn buiséad nua-aimseartha a bhaint amach a fhreagraíonn do riachtanais éagsúla na mBallstát agus na réigiún.

¹ Tá feidhm ag na holl-laghduithe ar an ranníocaíocht bhliantúil atá bunaithe ar OIN go dtí deireadh 2027, de réir an Chinnidh reatha maidir le hAcmhainní Dilse.